

**CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATerea DISCRIMINĂRII
AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ**

București, Piața Valter Mărăcineanu nr. 1-3, et. 2, tel/fax: +40-21-3126578, e-mail: support@cncd.org.ro

**HOTĂRÂREA NR. 574
din data de 17.12.2012**

Dosar nr.: 378/2012

Petiția nr.: 4181 din data de 04.09.2012

Petenți: N. S, Mag. M S

Reclamat: N A

Obiect: încălcarea dreptului la demnitate personală prin afirmații cu caracter discriminatoriu la adresa petenților

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

1.1. Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentului

1.1.1. N. S, cu domiciliul în Austria, cu domiciliul ales în România în București,

1.1.2 Mag. M S cu domiciliul în București,

1.2. Numele, domiciliul, reședința sau sediul reclamatului

1.2.1. N. A, cu domiciliul în București, sect.1, locuind în fapt în București,

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

2.1. Prin petiția înregistrată cu nr.4181 din data de 04.09.2012, petenții sesizează faptul că domnul N. A le-a încălcat dreptul la demnitate personală atât prin afirmații cu caracter discriminatoriu ce vizau naționalitatea acestora, cât și prin injurii.

III. Procedura de citare

3.1 Urmare sesizării și în temeiul art.20, alin.4 din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura de citare a părților.

3.2. Prin adresele înregistrate cu nr.4181 din data de 17.09.2012 au fost citați petenții.

3.3. Prin adresele înregistrate cu nr.4476 din data de 17.09.2012 a fost citat reclamatul.

3.4. Părțile au fost citate pentru termenul stabilit de Consiliu, la data de 27.09.2012, termen la care petenții au fost prezenți, reclamatul nu a fost prezent, în locul acestuia prezentându-se soția sa.

3.5. În data de 27.09.2012, în cadrul ședinței de audieri, petenții au precizat următoarele: au cumpărat casa de lângă proprietatea familiei N. intenționând să efectueze modificări asupra acesteia; domnul N. A. a avut o atitudine ostilă încă de la început; au discutat cu dl Nord și au făcut o înțelegere cu acesta în ceea ce privește o bucată de teren aflată în proprietatea acestuia, întocmind un contract în acest sens. De asemenea, domnul N. A. i-a spus dlui S. faptul că e „jidă din Israel” iar muncitorilor le-a spus să aibă grijă că evreii îi înșeală. Domnul M. S. a precizat faptul că domnul N. A. are o problemă cu dânsul, afirmațiile „rasă spurcată”, „rasă ciudată” fiindu-i adresate direct.

3.6. Doamna D. N. audiată în calitate de martor, a precizat faptul că a fost prezentă la toate discuțiile dintre soțul său și petenți. Acesta a chemat poliția pentru că M. S. i-a spus „bătrân nebun”, „țigan” și pentru că au depășit limitele proprietății lor, intrând pe proprietatea familiei N. cu construcția gardului dintre cele două proprietăți. Organele de poliție care s-au deplasat la fața locului au constatat că litigiul nu intră în competența poliției și au plecat. Cu privire la acuzele din petiție doamna N. a subliniat faptul că soțul său nu vorbește urât, majoritatea afirmațiilor din petiție fiind false. Totodată a precizat faptul că soțul dânzei nu a folosit expresia „rasă spurcată” ci pe cea de „rasă ciudată”; prin această expresie înțelegându-se o persoană care nu are cuvânt, care nu-și respectă cuvântul, etc. De asemenea doamna N. a spus că nu l-a auzit pe soțul său spunând că „arabii omorâă și evreii înșeală”. Doamna N. a precizat faptul că știe limba germană și că i-a auzit pe petenți discutând între ei și spunând că dl N. se comportă ca un țigan trimițându-și soția în locul său (la ședința de audieri).

3.7. Cu privire la aceste afirmații, petenții au evidențiat că acestea sunt incorecte, precizând că pot proba aspectele din petiție prin declarații ale muncitorilor.

3.8. Urmare a aspectelor aduse la cunoștința membrilor Colegiului Director în cadrul ședinței de audieri, a fost stabilit un termen de două săptămâni în care părțile pot depune probatoriu și eventuale puncte de vedere.

IV. Susținerile părților

Sușinerile petenților

4.1. Prin petiția înregistrată cu nr. 4181 din data de 04.09.2012, petenții sesizează faptul că domnul N. A. le-a încălcat dreptul la demnitate personală atât prin afirmații cu caracter discriminatoriu ce vizau naționalitatea acestora, cât și prin injurii. Astfel, conform petiției, în data de 07.07.2012 domnul N. A. i-a spus dlui Mag. M. S. că acesta și tatăl său ar fi „o rasă spurcată”, acesta înțelegând „rasă ciudată”, că sunt arabi și că sunt falși; în data de 20.06.2012 dl. N., în prezența organelor de poliție le-a spus petenților „ce dracu căutați voi în țara mea” și le-a adresat o serie de injurii care au determinat organele de poliție să îl atenționeze că „înjură în fața Poliției” fapt pentru care poate fi amendat. De asemenea dl. N. a susținut în fața dlui T. I. că petenții l-au înșelat, că îi datorează bani precum și faptul că fiind evrei să aibă grijă să nu lucreze de pomană, afirmând totodată că „evreii înșeală și arabii omoară”.

4.1.1: Prin adresa înregistrată cu nr.4806 din data de 03.10.2012 petenții au transmis o completare a petiției prin care au semnalat faptul că data la care s-au deplasat organele de poliție la fața locului ca urmare a sesizării de către familia N. este 20.07.2012 și nu 20.06.2012, dată la care organele de poliție au constatat că sesizarea este neîntemeiată. De asemenea petenții au atașat adresei declarații de martor în susținerea petiției.

Sușinerile părții reclamate

4.2. Prin adresa înregistrată la CNCD cu nr.4875 din data de 09.10.2012 domnul N. A. a formulat un punct de vedere cu privire la petiția domnilor N. S. și M. S. În conținutul acestuia domnul N. face cunoscut faptul că lucrările de consolidare a casei deținute de către petenți au demarat în data de 23.04.2012, moment din care familia sa a avut parte doar de zgomot, praf, și injuraturi, gardul de cărămidă ce desparte cele două proprietăți și care se află pe proprietatea sa, este folosit după bunul plac de către petenți provocându-i-se astfel pagube materiale și morale, motiv pentru care a și sesizat poliția.

4.2.1 Domnul N. a precizat faptul că nu a afirmat niciodată că evreii înșeală și arabii omoară iar domnul S. l-a făcut la un moment dat „țigan”, „securist”, „legionar”, „comunist”, „nebun bătrân”, fără ca aceste afirmații să aibă acoperire în realitate, fiind auzit de către soția, fiul și nora sa. De asemenea, a precizat faptul că nu este împotriva țăganilor, evreilor, arabilor sau altor popoare dar este împotriva persoanelor fără caracter. În finalul punctului său de vedere domnul N. a precizat că își cere scuze familiei sale și dlui M. S. în eventualitatea în care la supărare a folosit unele expresii necontrolate.

4.2.2 În sprijinul punctului său de vedere, domnul N. A. atașează următoarele documente: adresa Poliției Locale Sector 1 prin care doamna N. D. este înștiințată că dl. S. M. a fost sancționat contravențional ca urmare a depășirii prevederilor autorizației de construire (desființarea peretelui dinspre proprietatea familiei Nord), Notificare a M. Real Invest Srl (administrată

de către M. S., contract de vânzare între familia N. și S.C Mibe Real Invest Srl, convenție civilă între aceleași părți, tranzacție (din data de 16.12.2008) între aceleași părți, proces verbal din data de 16.12.2008, adresă în atenția dlui avocat A. I., tichet recomandate.

V. Motivele de fapt și de drept

5.1. În fapt, prin petiția înregistrată cu nr.4181 din data de 04.09.2012, petenții sesizează faptul că domnul N. A. le-a încălcat dreptul la demnitate personală atât prin afirmații cu caracter discriminatoriu ce vizau naționalitatea acestora, cât și prin injurii. Totodată, Colegiul Director reține existența la dosar a unor declarații de martor depuse de către petenți. Astfel, conform declarației domnului T. I., dl. N. A. a făcut următoarele afirmații la adresa domnilor N. și M. S.: „dl. N. S. și dl. M. S. sunt evrei și nu și-au onorat promisiunile, îmi datorează bani și în ziua de astăzi”, „să aveți grijă să nu lucrați de pomană aici”, „să vă feriți de evrei și arabi, că evreii te înșeală și arabii te omoară”, iar conform declarațiilor domnilor M. M., M. P. și L. P. C., dl. N. A. i-a adresat injurii domnului S. și i-a spus printre altele „ce dracu cauți tu în țara mea?”. De asemenea Colegiul Director reține faptul că, în cadrul ședinței de audieri din data de 27.09.2012 doamna D. N. a precizat faptul că soțul dânsui a folosit expresia de „rasă ciudată” la adresa dlui. S.

5.2. În drept, conform art. 2 alin. 1 din O.G.137/2000, privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, **naționalitate**, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și, orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

5.3. Potrivit art. 15 din O.G. 137/2000, republicată, constituie **contravonție**, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia.

5.4. Colegiul director a analizat petiția având în vedere elementele constitutive ale unei fapte de discriminare, pe criteriul naționalitate, care au ca efect

restrângerea, înlăturarea recunoaşterii, folosinţei sau exercitării, în condiţii de egalitate, a **drepturilor omului** şi a libertăţilor fundamentale.

5.5. Dreptul de a nu fi supus discriminării constituie unul dintre drepturile fundamentale într-o societate democratică, dreptul la egalitate constituind un drept cu aplicare imediată şi nu progresivă având în vedere că discriminarea în sine este un afront adus demnităţii umane. Tratatamentul discriminatoriu are de cele mai multe ori ca scop sau ca efect umilirea, degradarea sau interferenţa cu **demnitatea persoanei** discriminate, în mod particular, dacă acest tratament se manifestă în public. Tratănd pe cineva mai puţin favorabil datorită unor criterii inerente sugerează în primul rând dispreţ sau lipsă de respect faţă de personalitatea sa.

5.6. Pe de altă parte, **dreptul la libertatea de exprimare** este garantat în Constituţia României, care prevede în art. 30 alin. (1) şi (6) că "(1) Libertatea de exprimare a gândurilor, a opiniilor sau a credinţelor şi libertatea creaţiilor de orice fel, prin viu grai, prin scris, prin imagini, prin sunete sau prin alte mijloace de comunicare în public, sunt inviolabile. Însa libertatea de exprimare, din perspectiva alin.1 al art. 30 trebuie coroborată cu alin.2 din art. 30 care prevede în mod expres că „(2) Libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viaţa particulară a persoanei şi nici dreptul la propria imagine.”

5.7. În cadrul sistemului instituţional regional de protecţie a drepturilor omului, Convenţia Europeană a Drepturilor Omului, ratificată de România prin Legea nr. 30 din 18 mai 1994, prevede în art.10 că: "orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare" însă precizează în mod expres limitele acestui drept în aliniatul 2 al aceluiaşi articol: "exercitarea acestor libertăţi, (n.n.) libertatea de exprimare, de opinie şi libertatea de a primi sau de a comunica informaţii ori idei ce comportă îndatoriri şi responsabilităţi, poate fi supusă unor formalităţi, condiţii, restrângeri sau sancţiuni prevăzute de lege, care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru ... protecţia reputaţiei sau a drepturilor altora."

5.8. Raportându-ne la aspectele care fac obiectul petiţiei deduse soluţionării, Colegiul constată că acestea vizează afirmaţiile părţii reclamate, afirmaţii vizând atingerea demnităţii, crearea unei atmosfere de intimidare, ostilă, degradantă, umilitoare, la adresa naţionalităţii petenţilor.

5.9. Având în vedere aspectele de mai sus precum şi petiţia dată, Colegiul Director al Consiliului Naţional pentru Combaterea Discriminării trebuie să analizeze în ce măsură afirmaţiile părţii reclamate sunt de natură discriminatorie, astfel cum este prevăzut în art.2 alin.1 al O.G. nr.137/2000 republicată; ceea ce interesează în acest context, fiind trimiterea explicită la o anumită naţionalitate, în termeni depreciaţi.

5.10. Totodată, din analiza obiectului plângerii deduse soluţionării, Colegiul Director se raportează şi la jurisprudenţa CEDO pentru a defini limita dintre libertatea de exprimare şi dreptul la demnitate.

5.11. Privind libertatea de exprimare, Cedo analizează trei aspecte:

a) legalitatea restrângerii, şi anume existenţa unei baze legale interne, şi calitatea normei juridice (legea trebuie să fie accesibilă, precisă şi previzibilă).

asa fel incat sa se intealeaga restrangerea in mod clar, totodata trebuie sa permita estimarea consecintelor faptelor contrare legii);

b) legitimitatea restrangerii, ceea ce trebuie sa fie prevazuta de Conventie (pentru securitatea nationala, integritatea teritoriala, siguranta publica, apărarea ordinii, prevenirea infractiunilor, protectia sanatatii, moralei, reputatiei sau a drepturilor altora, pentru a impiedica divulgarea de informatii confidentiale, pentru a garanta autoritatea si imparțialitatea puterii judecatoresti);

c) necesitatea retrangerii intr-o societate democratica.

5.12. In acest sens, CEDO a elaborat un set de principii:

a) libertatea de exprimare constituie unul din fundamentele esentiale ale societății democratice, si una dintre conditiile de baza ale progresului societății si ale autorealizării individuale (GLIMMERVEEN si HAGENBEEK impotriva OLANDEI, 8348/78 si 8406/78, 11 octombrie 1979; OTTO-PREMIER-INSTITUTE impotriva AUSTRIEI, nr. 13470/87, 20 septembrie 1994, § 49; WINGROVE impotriva REGATULUI UNIT, nr. 19/1995/525/611, 25 noiembrie 1996, § 52 s.a.);

b) libertatea de exprimare nu vizeaza doar informatiile sau ideile primite favorabil sau considerate a fi inofensive sau indifferente, ci si cele care ofenseaza, socheaza sau incomodeaza statul sau orice parte a populatiei; acestea sunt cerintele pluralismului, tolerantei si intelegerii, fara de care nu poate exista o societate democratica; libertatea de exprimare are si exceptii, dar care trebuie interpretate in mod strict, iar necesitatea oricarei restrangeri trebuie stabilite in mod convingator (GLIMMERVEEN si HAGENBEEK impotriva OLANDEI, 8348/78 si 8406/78, 11 octombrie 1979; OTTO-PREMIER-INSTITUTE impotriva AUSTRIEI, nr. 13470/87, 20 septembrie 1994, § 49 s. a.)

c) exercitarea libertății de exprimare comporta obligatii si responsabilitati (GLIMMERVEEN si HAGENBEEK impotriva OLANDEI, 8348/78 si 8406/78, 11 octombrie 1979 s. a.); astfel, intre altele, este legitimat sa se includa obligatia de a evita pe cat se poate expresii care, in mod gratuit, ofenseaza altii, profaneaza sau care reprezinta o ingerinta in drepturile lor, care astfel nu contribuie la orice forma de dezbatare publica capabila de a duce la un progres al relatiilor umane (OTTO-PREMIER-INSTITUTE impotriva AUSTRIEI, nr. 13470/87, 20 septembrie 1994, § 49; WINGROVE impotriva REGATULUI UNIT, nr. 19/1995/525/611, 25 noiembrie 1996, § 52 s. a.);

d) toleranta si respectarea demnitatii umane constituie fundamentul democratiei si societății pluraliste, prin urmare este necesar ca in societățile democratice sa se sanctioneze sau chiar sa se previna orice forma de expresii care disemineaza, incita, promoveaza sau justifica ura bazata pe intoleranta, cu conditia ca orice formalitate, conditie, restrictie sau amendă impusa sa fie proportionala cu legitimitatea invocata (GUNDÜZ impotriva TURCIEI, nr. 35071/97, 4 decembrie 2003, § 40 s. a.);

e) art. 17 al Conventiei previne ca grupurile totalitare sa exploateze in propriul interes principiile enuntate, intrucat scopul acestor grupari este de a distruge drepturile si libertatile; aceasta prevedere se refera si la activitățile politice (GLIMMERVEEN si HAGENBEEK impotriva OLANDEI, 8348/78 si 8406/78, 11 octombrie 1979 s. a.);

f) anumite expresii concrete reprezintă un limbaj al urii, care pot insulta indivizi sau grupuri de persoane, iar aceste expresii nu se bucură de protecția articolului 10 al *Convenției* (JERSILD împotriva DANEMARCEI [Marea Cameră], nr. 15890/89, 23 septembrie 1994, § 35; GÜNDÜZ împotriva TURCIEI, nr. 35071/97, 4 decembrie 2003, § 41 ș.a.);

g) se poate invoca necesitatea restrângerii libertății de exprimare în situația în care există o nevoie publică urgentă, statele au o anumită marjă de apreciere privind existența nevoii, dar această apreciere se completează cu supervizarea europeană atât a legislației cât și a modului de aplicare al legislației de instanțele independente; CEDO este împuternicit să ofere interpretarea în ce măsură restricția sau sancționarea este reconciliabilă cu libertatea de exprimare (OTTO-PREMIINGER-INSTITUTE împotriva AUSTRIEI, nr. 13470/87, 20 septembrie 1994, § 50; WINGROVE împotriva REGATULUI UNIT, nr. 19/1995/525/611, 25 noiembrie 1996, § 53; GÜNDÜZ împotriva TURCIEI, nr. 35071/97, 4 decembrie 2003, § 38 ș.a.);

j) în exercitarea supervizării, CEDO analizează atât conținutul cât și contextul afirmațiilor în cauză; restrângerea trebuie să fie proporțională cu legitimitatea restrângerii, autoritățile trebuie să justifice relevanța și suficiența lor (JERSILD împotriva DANEMARCEI [Marea Cameră], nr. 15890/89, 23 septembrie 1994, § 31 ș.a.); orice formalitate, condiție, restricție sau penalitate impusă considerată a fi necesară într-o societate democratică pentru sancționarea sau chiar prevenirea discriminării trebuie să fie proporționată cu scopul legitim urmărit (OTTO-PREMIINGER-INSTITUTE împotriva AUSTRIEI, nr. 13470/87, 20 septembrie 1994, § 49 ș.a.);

k) stabilirea pedepselor este în principiu de competența instanțelor naționale, CEDO consideră totuși că aplicarea pedepsei închisorii pentru o infracțiune în domeniul presei nu este compatibilă cu libertatea de exprimare a jurnaliștilor, decât în circumstanțe excepționale, mai ales atunci când au fost grav afectate alte drepturi fundamentale, ca de exemplu în cazul utilizării limbajului urii sau incitării la violență (CUMPĂNĂ și MAZĂRE împotriva ROMÂNIEI, nr. 33348/96, 17 decembrie 2004, § 115 ș.a.).

5.13. Având în vedere motivele expuse mai sus, Colegiul director constată că se întrunesc cumulativ elementele constitutive ale unei fapte de discriminare prevăzute de art.2 alin 1 coroborate cu art.15 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată. Colegiul director apreciază că, în cauză, sunt elemente care să probeze faptele de discriminare de care este acuzată partea reclamată și care să conducă la angajarea răspunderii contravenționale.

5.14. Sintetizând, Colegiul Director constată că afirmațiile părții reclamate la adresa petenților au un caracter discriminatoriu.

5.15. Colegiul recomandă reclamatului să manifeste exigență în raport cu modul în care își exercită dreptul de liberă exprimare în sensul respectării demnității personale și a principiului nediscriminării.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, **unanimitate de voturi** ale membrilor prezenți la ședință,

**COLEGIUL DIRECTOR
HOTĂRĂȘTE:**

1. Constatarea existenței unui tratament diferențiat, discriminatoriu potrivit **art. 2 alin 1 coroborat cu art. 15 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată.
2. Totodată, Colegiul Director consideră că faptele mai sus menționate intră sub incidența prevederilor **art. 5 alin. 2 lit.a coroborat cu art. 7 alin. 3 din Ordonanța nr. 2 din 12 iulie 2001 privind regimul juridic al contravențiilor (*actualizată*)** conform cărora sancțiunea aplicabilă este **avertisment**. "Art.5 alin(2) Sancțiunile contravenționale principale sunt: a) avertismentul; Art.7 alin.(1) Avertismentul constă în atenționarea verbală sau scrisă a contravenientului asupra pericolului social al faptei săvârșite, însoțită de recomandarea de a respecta dispozițiile legale. Alin.(2) Avertismentul se aplică în cazul în care fapta este de gravitate redusă și alin. (3) Avertismentul se poate aplica și în cazul în care actul normativ de stabilire și sancționare a contravenției nu prevede această sancțiune."
3. Recomandă părții reclamate să depună toate diligențele în vederea respectării principiului nediscriminării în ceea ce privește libertatea de exprimare care ar putea aduce atingere valorilor și drepturilor prevăzute de **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată.
4. O copie a hotărârii se va transmite părților:

V. Modalitatea de plată a amenzii

nu este cazul

VI. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, în termen de 15 zile de la data primirii, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare**, republicată și **Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ**.

Membrii Colegiului Director prezenți la ședință

Bertzi Theodora – Membru

Panfile Anamaria – Membru

Lazăr Maria – Membru

Stanciu Claudia Sorina – Membru

Vasile Alexandru – Membru

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu.

